

TRIBUNAL DE PRIMERA INSTANCIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
Soud prvního stupně Evropských společenství
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
GERICHT ERSTER INSTANZ DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMISE ASTME KOHUS
ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF FIRST INSTANCE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
TRIBUNAL DE PREMIÈRE INSTANCE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT CHÉADCHÉIME NA GCOMHPHOBAL EORPACH
TRIBUNALE DI PRIMO GRADO DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU PIRMĀS INSTANCES TIESA

EUROPOS BENDRIJŲ PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS
EURÓPAI KÖZÖSSÉGÉK ELŐFOKÚ BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-PRIMI STANZA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
GERECHT VAN EERSTE AANLEG VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
Sąd Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich
TRIBUNAL DE PRIMEIRA INSTÂNCIA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
SÚD PRVÉHO STUPŇA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE PRVE STOPNJE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS FÖRSTAINSTANSRÄTT

Pressi- ja teabeosakond

PRESSITEADE nr 79/05

21. september 2005

Esimese Astme Kohtu otsused kohtuasjades T-306/01 ja T-315/01

*Ahmed Ali Yusuf ning Al Barakaat International Foundation ja Yassin Abdullah Kadi v.
Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Ühenduste Komisjon*

**ESIMISE ASTME KOHUS TEEB OMA ESIMESED OTSUSED
TERRORISMIVASTASE VÕITLUSE RAAMES VASTU VÕETUD AKTIDE KOHTA**

Euroopa ühendusel on rahvusvahelise terrorismi vastase võitluse raames pädevus külmutada üksikisikute rahalisi vahendeid. Kuivõrd neid nõuab ÜRO Julgeolekunõukogu, ei laiene neile meetmetele valdavas osas kohtulik kontroll. Need ei riku inimese universaalselt tunnustatud põhiõigusi.

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja kohaselt on julgeolekunõukogule pandud peamine vastutus rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamise eest. ÜRO liikmed peavad täitma julgeolekunõukogu otsuseid vahetult ning ka rahvusvaheliste asutuste kaudu, mille liikmeks nad on.

Julgeolekunõukogu võttis nii enne kui ka pärast 11. septembri 2001. aasta terrorirünnakuid vastu mitmeid resolutsioone, mis käsitlevad Talibani, Osama bin Ladenit ja Al-Qaida võrgustikku ning nendega seotud isikuid ja üksusi. Kõiki ÜRO liikmeid kutsuti külmutama nende isikute ja üksuste poolt vahetult või kaudselt kontrollitavaid rahalisi vahendeid ja muid finantsallikaid. Sanktsioonide komitee ülesandeks on kindlaks teha puudutatud subjektid ja külmutamisele kuuluvad finantsallikad ning kontrollida taotlusi erandite tegemiseks.

Neid resolutsioone rakendati ühenduses nõukogu määrustega,¹ milles on nõutud asjaomaste isikute ja üksuste rahaliste vahendite külmutamist. Need isikud on kantud määrustele lisatud nimekirja, mida komisjon vaatab sanktsioonide komitee tehtud paranduste alusel regulaarselt üle.² Riigid võivad humanitaarsetel kaalutlustel teha rahaliste vahendite külmutamisest erandeid.

¹ Nõukogu 27. mai 2002. aasta määrus (EÜ) nr 881/2002, millega kehtestatakse teatavate Osama bin Ladeni, Al-Qaida võrgu ja Talibaniiga seotud isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangud ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus nr 476/2001 (EÜT L 139, lk 9).

² Vt viimati komisjoni 22. augusti 2005. aasta määrus (EÜ) nr 1378/2005, millega 52. korda muudetakse nõukogu määrust nr 881/2002 (ELT L 219, lk 27).

Mitmed puudutatud isikud ja üksused on nõudnud Esimese Astme Kohtus nende määruste tühistamist.³ Täna teeb Esimese Astme Kohus neis kohtuasjades oma kaks esimest otsust.

Nõukogu pädevus kehtestada üksikisikute vastu suunatud majandussanktsioone

EÜ asutamislepingus⁴ on nõukogul lubatud kehtestada majandus- ja finantssanktsioone kolmandate riikide vastu, kui Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) raames vastu võetud ühine seisukoht seda ette näeb.

Esimese Astme Kohus otsustab, et nõukogul on samadel tingimustel⁵ rahvusvahelise terrorismi vastase võitluse raames pädevus kehtestada ka üksikisikute vastu majandus- ja finantssanktsioone nagu rahaliste vahendite külmutamine.

ÜRO õiguse ülimuslikkus ühenduse õiguse suhtes

Esimese Astme Kohus leiab, et rahvusvahelise õiguse kohaselt on ÜRO liikmesriikide Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjast tulenevad kohustused kõikide teiste kohustuste, sealhulgas nende Euroopa Inimõiguste Konventsioonist ja EÜ asutamislepingust tulenevate kohustuste suhtes ülimuslikud. See ülimuslikkus laieneb julgeolekunõukogu otsustele.

Kuigi ühendus ei ole ÜRO liige, tuleb teda tema asutamislepingu alusel lugeda Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjast tulenevate kohustustega seotuks, samuti nagu seda on liikmesriigid. Ühelt poolt ei saa ühendus rikkuda oma liikmesriikide ÜRO põhikirjast tulenevaid kohustusi ega takistada nende täitmist. Teiselt poolt on tal kohustus võtta vastu kõik vajalikud sätted, et tema liikmesriigid saaks oma kohustusi täita.

Esimese Astme Kohtu poolt käesolevas asjas teostatud kohtuliku kontrolli ulatus

Esimese Astme Kohus toob välja, et vaidlustatud määrus piirdub julgeolekunõukogu otsuste rakendamisega ühenduse tasandil. Igasugune selle määruse sisemise seaduslikkuse kontroll tähendaks seega seda, et Esimese Astme Kohus kontrolliks kaudselt asjaomaste otsuste seaduslikkust. Seega, arvestades eespool väljendatud ülimuslikkuse reeglit, ei laiene neile otsustele põhimõtteliselt Esimese Astme Kohtu kontroll ja sellel puudub pädevus kasvõi kaudselt kahtluse alla seada nende vastavust ühenduse õigusele või ühenduse õiguskorras tunnustatud põhiõigustele. Vastupidi, Esimese Astme Kohus peab niivõrd, kuivõrd see on võimalik, tõlgendama ja kohaldama seda õigust nii, et see oleks tema liikmesriikide Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjast tulenevate kohustustega kooskõlas.

Esimese Astme Kohus on siiski volitatud kontrollima vaidlustatud määruse seaduslikkust ja kaudselt sellega rakendatud julgeolekunõukogu otsuste seaduslikkust *jus cogens*'ist tulenevate üldise rahvusvahelise õiguse ülimuslike normide suhtes, mille all peetakse silmas rahvusvahelist avalikku korda, millest ei ole lubatud kõrvale kalduda ei liikmesriikidel ega ÜRO organitel. Inimese põhiõiguste universaalsele kaitsele suunatud üldkohustuslikud normid kuuluvad nende hulka.

³ Üks teine menetluses olevate kohtuasjade grupp käsitleb ühenduse piirangute kehtestamist isikute ja üksuste vastu, keda peetakse terrorismiga seotuks, kuid kes ei ole Osama bin Ladeni, Al-Qaida ja Talibaniga seotud ega julgeolekunõukogu poolt täpselt identifitseeritud.

⁴ EÜ artiklid 301 ja 60.

⁵ EÜ artiklite 301 ja 60 alusel nende koostoimes EÜ artikliga 308.

Hagejate *jus cogens*'iga kaitstud põhiõigused

Esimese Astme Kohus leiab, et vaidlustatud määruses ette nähtud rahaliste vahendite külmutamine ei riku hagejate *jus cogens*'iga kaitstud põhiõigusi. Nimelt on vaidlustatud määruses selgelt ette nähtud võimalus teha huvitatud isikute taotlusel erandeid, et võimaldada juurdepääs põhivajaduste katteks vajalikele rahalistele vahenditele. Seega ei ole nende meetmete ese ega tagajärg hagejate ebainimlik või alandav kohtlemine.

Hagejatelt ei ole samuti meelevaldselt ära võetud nende omandiõigust, kuivõrd see õigus on *jus cogens*'iga kaitstud. Nimelt on rahaliste vahendite külmutamine osa ühinenud rahvaste rahvusvahelise terrorismi vastasest seaduslikust võitlusest ning see on alalhoidlik meede, mis erinevalt konfiskeerimisest ei piira huvitatud isikute finantsvarade suhtes kehtiva omandiõiguse sisu, vaid ainult nende varade kasutamist. Lisaks on julgeolekunõukogu resolutsioonides ette nähtud üldise sanktsioonide korra perioodilise ülevaatamise mehhanism ning menetlus, mis lubab huvitatud isikutel tõstatada oma juhtum oma riigi vahendusel ülevaatamiseks sanktsioonide komitees.

Mis puutub kaitseõigustesse, leiab Esimese Astme Kohus, et ükski *jus cogens*'i norm ei nõua, et huvitatud isikud tuleb sanktsioonide komitees isiklikult ära kuulata. Kuna tegemist on alalhoidliku meetmega, mis piirab vara kasutamist, ei tulene huvitatud isikute põhiõiguste kaitsest ka seda, et nende vastu esitatud asjaolud ja tõendid tuleb neile teatavaks teha, kui julgeolekunõukogu leiab, et rahvusvahelise üldsuse julgeolekut puudutavad huvid on sellega vastuolus. Esimese Astme Kohus toob siiski välja, et huvitatud isikud võivad igal ajal pöörduda oma siseriiklike ametiasutuste kaudu sanktsioonide komiteesse selleks, et nad kustutataks isikute nimekirjast, kellele sanktsioone kohaldatakse.⁶

Esimese Astme Kohus leiab, et ühenduse institutsioonid ei olnud samuti kohustatud huvitatud isikuid ära kuulama, kuna neil puudus julgeolekunõukogus otsustatud sanktsioonide rakendamisel igasugune hindamisruum.

Tõhusa kohtuliku kaitse õiguse kohta toob Esimese Astme Kohus välja, et ta teostab hagejate esitatud hagi raames täielikku kontrolli vaidlustatud määruse seaduslikkuse üle küsimuste osas, kas ühenduse institutsioonid on kinni pidanud pädevusnormidest, samuti seaduslikkuse nõuetest ja nende tegevuse suhtes kohaldatavatest olulistest vormireeglitest. Ta kontrollib ka määruse seaduslikkust, eelkõige selle formaalse ja materiaalse vastavuse, selle sisemise seotuse ja proportsionaalsuse koha pealt seoses julgeolekunõukogu resolutsioonidega. Lisaks kontrollib Esimese Astme Kohus määruse ning kaudselt julgeolekunõukogu resolutsioonide seaduslikkust ja vastavust *jus cogens*'ile.

Esimese Astme Kohtu pädevusse ei kuulu seevastu kaudne kontroll julgeolekunõukogu resolutsioonide vastavuse üle ühenduse õiguskorras kaitstud põhiõigustele, vigade olemasolu kontrollimine julgeolekunõukogu poolt enda meetmete toetuseks esitatud asjaolude ja tõendite hindamisel ega ka nende meetmete kohasuse ja proportsionaalsuse kaudne kontroll. Seoses sellega ning rahvusvahelise kohtuinstantsi puudumisega, kelle pädevusse kuuluks sanktsioonide komitee otsuste vastu suunatud hagide kohta otsuste tegemine, puudub hagejatel igasugune kohtusse pöördumise võimalus.

⁶ Käesolevas asjas vabastati selle menetluse kaudu kahe isiku, Abdirisak Aden'i ja Abdi Abdulaziz Ali rahalised vahendid, mille tagajärjel nad loobusid oma Esimese Astme Kohtule esitatud hagist.

Selline lünk hagejate kohtulikus kaitses ei ole siiski iseenesest *jus cogens*'iga vastuolus. Esimese Astme kohus toob välja, et juurdepääsu õigus kohtutele ei ole absoluutne. Käesolevas asjas põrkub see julgeolekunõukogu kohtuliku immuniteediga. Hagejate huvist oma asja sisuliseks ärakuulamiseks kohtus ei piisa selleks, et kaaluda üles olulist üldist huvi rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamiseks seda ähvardava, julgeolekunõukogu poolt selgelt tuvastatud ohu korral.

Järelikult jätab Esimese Astme Kohus hagid põhjendamatusse tõttu rahuldamata.

MÄRKUS: Esimese Astme Kohtu otsuse peale võib kahe kuu jooksul selle teatavakstegemisest esitada Euroopa Ühenduste Kohtusse edasikaebuse üksnes õigusküsimustes.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtule siduv.

Kättesaadav kõigis ametlikes keeltes.

Kohtuotsuse täistekst asub Euroopa Kohtu veebileheküljel

<http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=et>

Üldjuhul on kohtuotsuse tekst kättesaadav alates selle kuulutamise päevast kl 12.00

Kesk-Euroopa aja järgi.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler

Telefon: (00352) 4303 3127, faks: (00352) 4303 3656.